

Halffabricaat X

Vorbereiding op hbo X

Invoegen: plaatje

Ter ondersteuning van de werkgroepen is er een opdrachtbeschrijving, een vragenlijst en een format voor het halffabricaat.

De opdracht voor de werkgroepen is als volgt: maak een nadere uitwerking van een landelijk keuzedeel, zodat mbo-docenten die straks de keuzedelen gaan ontwikkelen tot onderwijs, weten welke inhoud de kans op studiesucces op het hbo voor studenten vergroot. Deze nadere uitwerking noemen we een halffabricaat.

Vragenlijst

Om te komen tot het halffabricaat, hierbij enkele vragen ter ondersteuning:

1. Hbo: welke hbo-opleidingen vallen onder dit cluster?
2. Hbo: wat is de huidige doorstroomsituatie als het gaat om studievoordigheden (zie brochure), kennis en vaardigheden en beroeps- en opleidingsoriëntatie?
3. Indien bekend bij de mbo'ers: ga bij de nieuwe kwalificatiedossiers van de verwante domeinen na of er bepaalde aspecten onderbelicht blijven
4. Hoeveel SBU heeft een student nodig om de ontbrekende studievoordigheden en kennis en vaardigheden onder de knie te krijgen.
5. Hoe zou je het keuzedeel willen opbouwen en hoe zou je de uren willen verdelen?
6. Bepaal in het verlengde van bovengenoemde uitkomsten welk(e) keuzede(e)l(en) het beste voorziet in de ontbrekende studievoordigheden, kennis en vaardigheden en beroeps- en opleidingsoriëntatie.
 - Is het landelijke generieke keuzedeel 'Voorbereiding hbo' bruikbaar voor jullie doeleinden?
 - Is er een beter landelijk keuzedeel beschikbaar of in de maak?
7. Moet er een nieuw landelijk keuzedeel aangemeld worden?
8. Past het eventuele bestaande doorstroomonderwijs in jullie gekozen keuzede(e)l(en)?
 - Hoe kunnen de ontwikkelaars van de keuzedelen dit onderwijsmateriaal vinden?
 - Hoe kunnen de ontwikkelaars deze vaardigheden een plek geven (tips)?
9. Wat is de inhoud van het keuzedeel? Geeft een beschrijving van de drie delen:
 - Studievoordigheden
 - Kennis & vaardigheden
 - Oriëntatie op opleiding & beroep
10. Welke beoordelingscriteria zijn er verbonden aan studievoordigheden en kennis en vaardigheden die jullie willen opnemen?
11. Welke suggestie hebben jullie voor het (soort) producten die de studenten in het keuzedeel kunnen opleveren?
12. Welke suggestie hebben jullie voor de werkvormen en toetsen die passen bij een goede voorbereiding op het hbo?
13. Hoe zou de examinering opgebouwd kunnen worden?
14. In welk thema, in welke context kan het onderwijs ontwikkeld worden?
15. Levert het slagen voor het keuzedeel de student iets op op het hbo? Bijvoorbeeld vrijstellingen?

De ervaring in de pilotfase leert dat het beantwoorden van bovenstaande vragen leidt tot een goed gesprek en tot een zinvol halffabricaat. Uiteraard kan er van de vragenlijst afgeweken worden, zowel in inhoud als in volgorde. De eerste twee vragen zijn echter wel een goed vertrekpunt voor de overige vragen.

In de pilotfase bleek dat vraag 3 moeilijk te beantwoorden was aangezien nog niet altijd helder was hoe de nieuwe opleiding eruit komt te zien. Wel is het van belang om de opmerking in het voorwoord helder te hebben: leg het halffabricaat naast je opleiding om te bekijken of er dubbelingen in voor komen.

Vraag 5 is later toegevoegd omdat dit onderdeel in het halffabricaat de docenten houvast geeft in hoe het keuzedeel er in grote lijnen uit zal zien. De vraag is echter niet heel vroeg gesteld in het denkproces.

Vergeet niet de reeds geschreven halffabricaten te raadplegen voor de aanpak en voor teksten die overgenomen kunnen worden. Daaruit blijkt ook dat de tekst voor Oriëntatie op Opleiding & Beroep grotendeels hetzelfde is geworden.

Format

Hieronder is het format opgenomen, inclusief een compleet voorwoord. In details kan worden afgeweken van het format.

Voorwoord

Beste docent,

Voor je ligt een uitgewerkte leidraad voor een doorstroomkeuzedeel, dat je kunt gebruiken voor het verder ontwikkelen van het onderwijs van het keuzedeel 'Vorbereiding op hbo-XXX'. We noemen deze leidraad een halffabricaat: het is een nadere uitwerking van een landelijk keuzedeel, maar het biedt nog voldoende ruimte aan een mbo-instelling om een eigen kleur te geven aan het onderwijs.

Het halffabricaat is in het samenwerkingsverband van de verschillende hbo- en mbo-instellingen in Noord-Nederland ontwikkeld. Er is voor deze samenwerking gekozen om de krachten te bundelen aangezien elke instelling voor dezelfde uitdaging staat: ontwikkel en verzorg keuzedelen ter voorbereiding op de doorstroom naar het hbo (en andere keuzedelen). Er is voor samenwerking met het hbo gekozen omdat het hbo inzage heeft in de sterke en zwakkere kanten van mbo'ers die studeren op het hbo. Dit alles met het doel de kansen voor een mbo'er op het hbo te vergroten.

Naast dit keuzedeel, dat voorbereidt op de doorstroom naar XXX, zijn ook halffabricaten ontwikkeld voor:

Groen	Laboratoriumonderwijs
Hospitality	ICT/CMD
Economie	Techniek
Verpleegkunde	Sport
Kunst	Sociale opleidingen
Pabo	

We hopen dat je met dit halffabricaat een handvat in handen hebt dat enerzijds richting geeft aan de inhoud van het keuzedeel en anderzijds inzage geeft in het materiaal dat reeds beschikbaar is binnen het noordelijke samenwerkingsverband of elders in het land.

Het halffabricaat betreft een algemeen advies aan meerdere instellingen. Omdat niet alle programma's afzonderlijk naast dit keuzedeel zijn gelegd, vragen wij je dit te doen ten einde overlap te voorkomen, zowel wat betreft de inhoud van het basis- en profieldeel als wat betreft de aanpak van de loopbaanoriëntatie of studieloopbaanbegeleiding.

Tot slot is er een aantal tips opgenomen waarmee je je voordeel kunt doen tijdens het ontwikkelen van het keuzedeelonderwijs.

Succes met het verder invullen van dit keuzedeel.

Namens het samenwerkingsverband Noord-Nederland, de werkgroep XXX:

Xxx (naam werkgroep en naam instelling)

Xxx

etc

Inleiding	
Doel	Het doel van de doorstroomkeuzedelen is het vergroten van studiesucces voor de student op het hbo enerzijds en anderzijds het maken van een bewuste keuze voor het hbo. Het streven is dat de student voorafgaand aan de start op het hbo een beeld heeft van zijn eigen kunnen en zijn eigen wensen ten aanzien van zijn (studie)loopbaan. Van belang is dat een mbo'er een beargumenteerde keuze maakt voor een hbo-opleiding en het verschil ondervindt tussen studeren op het mbo en hbo. Uit onderzoek is gebleken dat er verschillende factoren van invloed zijn op het studiesucces. Daarom zijn er drie onderdelen te onderscheiden in een keuzedeel in Noord-Nederland: - studievaardigheden, - kennis en vaardigheden - beroeps- en opleidingsoriëntatie
Cluster	<i>Geef een korte beschrijving welke hbo-opleidingen zijn opgenomen in dit cluster en, indien relevant, welke niet.</i>
Situatieschets	<i>Korte beschrijving wat de huidige situatie is bij de doorstroom naar dit cluster van hbo-opleidingen. Noem zowel studiesuccesresultaten als studievaardigheden, kennis en vaardigheden en beroeps- en opleidingsoriëntatie. Waardoor vallen mbo'ers uit? Wat doen mbo'ers beter dan havisten op het hbo?</i> <i>Per keuzedeel verschillend</i>
Keuzede(e)l(en)	<i>Voor welk landelijk keuzedeel is gekozen? Of voor welke keuzedelen? Hoeveel sbu is er (dus) mee gemoeid?</i> <i>Bij twee keuzedelen: zijn deze los van elkaar te zien of moeten ze een configuratie vormen? Als het beleid van een instelling dat vereist: hoe kunnen ze los van elkaar aangeboden worden? Wat te doen als een student halverwege besluit te stoppen, om welke reden ook?</i>
Plaats in curriculum	Het hbo adviseert om een keuzedeel dat gericht is op de doorstroom naar het hbo als een herkenbare eenheid aan te bieden in het laatste anderhalf jaar van de mbo-opleiding aan die studenten die de principekeuze voor doorstuderen in het hbo hebben gemaakt. <i>Hier kan eventueel iets aan toegevoegd worden indien dat passend is voor het betreffende cluster (bijvoorbeeld bij twee keuzedelen of reeds bestaande samenwerking die gecontinueerd wordt)</i>

Opbouw en urenverdeling	Welke onderdelen zijn in het keuzedeel opgenomen en welke grootte hebben die onderdelen? Hierin kan ook het advies opgenomen worden over de verhouding: <i>Begeleide onderwijstijd (BOT)</i> <i>Beroepspraktijkvorming (BPV)</i> <i>Zelfstudie</i>
Vervolg op hbo	Indien relevant, beschrijf hier welke consequenties een hbo-instelling verbindt aan het met goed gevolg afleggen van dit keuzedeel: zijn er vrijstellingen te verdienen?
Inhoud en toetsing	
Studievaardigheden	Een beschrijving van de inhoud van het keuzedeel, inclusief producten/toetsvormen en beoordelingscriteria, verdeeld in: <i>Studievaardigheden zoals beschreven in de Generieke Set Studievaardigheden,</i> <i>Kennis en vaardigheden en</i> <i>Beroeps- en opleidingsoriëntatie</i>
Kennis en vaardigheden	Het is goed mogelijk de studievaardigheden te koppelen aan (theoretische) kennis. Toepassen van kennis komt dan aan de orde bij het oefenen van de studievaardigheden.
Evt Project	Het kan zijn dat er een onderdeel is opgenomen in het keuzedeel dat apart aandacht behoeft, zoals een project. Dat kan hier worden beschreven.

Beroeps- en opleidingsoriëntatie	De oriëntatie op hbo-opleidingen en -beroepen is aanvullend op de reguliere loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het mbo. In deze paragraaf worden eerst de doelen van actieve keuzebegeleiding in Noord-Nederland toegelicht. Vervolgens wordt de invulling van dit onderdeel toegelicht. De <u>doelen van actieve keuzebegeleiding</u> in Noord-Nederland: De mbo'er heeft een actief keuzeproces doorlopen wanneer hij weet 1. waarom hij voor werken en/of doorleren kiest (motievenreflectie) 2. wat hij (niet) kan in relatie tot de te maken keuze (capaciteitenreflectie) en dat hij: 3. actief is en stappen zet ter voorbereiding van de gemaakte keuze (zelfsturing) 4. de manier van onderwijs op de vervolgopleiding heeft ervaren (opleidingsexploratie) 5. een realistisch beeld heeft van het gekozen beroepenveld (werkexploratie; netwerken) Indien de mbo'er een hbo-opleiding kiest, dan zorgt bovenstaand proces er tevens voor dat de mbo'er: 6. reële verwachtingen heeft van de hbo-opleiding 7. weet welke inspanningen van hem worden verwacht op de hbo-opleiding 8. weet welke inhoudelijke voorkennis van hem gevraagd wordt 9. weet aan welke inschrijvings- en toelatingseisen hij moet voldoen We gaan er vanuit dat de student zowel in het basis- en profieldeel als in het keuzedeel begeleid wordt bij het maken van loopbaankeuzes. De student heeft voor dit keuzedeel in ieder geval voorlopig de keuze gemaakt om door te studeren op het hbo (1). Na deze keuze staat de student voor de keuze om een vervolgopleiding en instelling te kiezen. Belangrijk is dat deze keuzes bewust gemaakt worden en dus goed overwogen zijn. Om de keuze voor dit keuzedeel te maken is het goed oud-studenten die al studeren op het hbo voorlichting te laten geven over het nut van het volgen van doorstroomonderwijs. Hoewel een keuzeproces niet altijd even gestructureerd verloopt, is er meestal een trend te ontdekken van breed oriënteren naar steeds specifiekere en meer verdiepend. Hieraan kunnen de volgende activiteiten een bijdrage leveren:

Tips voor ontwikkelaar	
Werkvormen	<i>Tips voor werkvormen die passen bij de wijze van lesgeven op het hbo.</i>
Context	<i>Tips voor een context waarbinnen het onderwijs ontwikkeld kan worden.</i> Aanbevolen wordt de invulling van het keuzedeel te situeren in een uitdagende beroepscontext. Opdrachten zijn bij voorkeur gekoppeld aan de praktijk.
Examinering	
Examinering	Een student gaat zich door middel van dit keuzedeel ook voorbereiden op de wijze van toetsing zoals die in het hbo gebeurt. De toetsing van dit keuzedeel kan worden ingevuld door:
Bestaand doorstroomonderwijs	
<i>Beschrijf de relatie tussen bestaand doorstroomonderwijs en het keuzedeel/de keuzedelen. Dit kan een beschrijving per instelling zijn indien er verschillen zijn tussen de instellingen. Indien mogelijk inclusief contactpersonen zodat een docent weet waar hij het materiaal kan vinden.</i>	
Verantwoording ten opzichte van landelijk keuzedeel	
<i>Omdat in Noord-Nederland is gekozen voor de driedeling Studievaardigheden, Kennis en vaardigheden, en Beroeps- en opleidingsoriëntatie is het goed om aan te geven hoe de relatie is ten opzichte van het officiële landelijke keuzedeel. In het Generieke keuzedeel 'Voorbereiding hbo' zijn vijf onderdelen opgenomen, waarvan de eerste een kapstok is voor de andere vier. Toch is deze apart benoemd, omdat hier de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor de doorstroom naar de betreffende hbo-sector (cluster van opleidingen) is opgenomen.</i> - <i>treft voorbereidingen voor het volgen van een hbo-opleiding</i> - <i>oriënteert zich op hbo-opleidingen en –beroepen</i> - <i>zoekt, selecteert en analyseert informatie t.b.v. een (studie)opdracht</i> - <i>werkt samen in projectgroepen</i> - <i>reflecteert op gedrag en resultaten</i>	

In de bijlagen is het concrete materiaal opgenomen dat de ontwikkelaars kan ondersteunen bij het maken van onderwijsmaterialen en/of toetsen.